

Noget om Tilstanden i Sødning Sogn, Randers Amt, i landoekonomisk Henseende.*)

(En Beretning til det Kongl. Landhuusholdningsseelskab.)

Sødning By, som tilligemed Hovedgaarden Sødningholm, udgjør Sødning Sogn, ligger paa en Odde ved Rategattet, imellem Randers og Mariager Fjorde; Byen ligger paa en temmelig høi Banke, der hæver sig 30 til 40 Fod over de omliggende Marker og Enge; denne Banke taber sig i en jevn Skraaning imod syd og nord, men imod øst og vest er den brat og steil. Banken bestaaer af en Leermasse, der paa flere Steder indeholder Mergel af forskjellig Slags; den synes at være dannet af Havet, da der i Lagene bestandig findes Musling- og Østersskaller. Bankens Overflade udgjør, foruden det hvorpaa Byen ligger, c. 80 Tdr. Ploieland, som ere stærke Leerjorder. Sønden og vesten for denne Banke ligger Byens Jorder, som ere sandmuldede med Havsand til Underlag, hvilket de fleste Steder kun ligger en god Plovsure dybt, og paa nogle

*) Da Jordbruget i det Hele er i mærkelig Fremgang her tillands, maa vistnok meget af det, der indeholdes i nærværende Beretning, ogsaa kunne gjælde mere eller mindre for andre Egnes Bedkommende; men Udgiveren forudsætter, at det ikke desmindre vil være mangan Læser kjært nu og da at see denne glædelige Kjendsgjerning stadfæstet ved Meddelelser fra en Sag- og Stedkyndig, hvorfor det vilde være ønskeligt, om flere saadanne maatte blive indsendte fra Landets forskjellige Egne.

Steder naaer det lige til Overfladen. Af en saadan Bestaaffenhed horer der omtrent 400 Tdr. Møieland til Byen. Byens Enge og Kjær ligge norden og nordvest for Marken, og ere af ikke ubetydelig Udstrækning; de ere for størstedelen Syltenge med Havsand til Underlag, som er meget nær ved Græsffjolden. Havet gaaer ved Høivande over en stor Deel af Engene, og gjør derved Højbjergningen i enkelte Aar vanskelig, dog er det sjeldent, at der skeer betydelig Skade paa Høet. Paa Byens Grund findes ingen Skov, Hebe eller Torvemose, saa der aldeles mangler Brændsel, undtagen at der paa de høieste og tørreste Steder i Kjæret skjæres de saakaldte Flaftørv. Byen har Mangel paa godt Drifkevand, ja mangler endog undertiden Vand til Kreaturerne. Flere af Beboerne have derfor i de senere Aar ladet grave Brønde i Marken, men Vandet er der ialmindelighed saltholdigt. Sognets samlede Hartforn udgjør 100 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb., deraf udgjør Hovedgaardens Sødringholms Hartforn 26 Td. 6 Skp. 3 Fdk. ½ Alb.

Sødring By bestaaer af 19 Gaarde, 13 Huse med Jord og 7 foruden Jord. Nogle Gaarde og Huse ere udslyttede paa Marken. Til Sødringholm horer et betydeligt Areal af Ager, Eng og Skov. Agermarken er for størstedelen sandmuldede Jorder, over Halvdelen af Engene ere Syltenge. Til Gaarden horer en Skov paa c. 250 Tdr. Land bestaaende af Eg, Bøg, Birk, Elle, Afl og flere Træsarter, som staae i frodig Grøde. Af Gaardens nuværende Eier er der plantet en betydelig Deel Naaletræer, Ahorn etc.

Denne Fremstilling angaaer vel kun Tilstanden i Sødring By; men den største Deel af hvad der her siges om Sødring, kan vist og gjælde for de fleste Byer i den nordlige Deel af Randers Amt, nemlig Egnen imellem Randers og Mariager Fjorde. Da Sødring Byes Jorder vare mindre gunstige for Agerdyrkning, og da Ladepladsen ved Udbyehei gav anden Fortjeneste, saa er det nok rimeligt, at Sødring med Hensyn til Landvæsenet for 30 til 40 Aar siden stod paa et lavere Standpunct end Omegnen; men i de sidste 20 Aar er der vistnok og i landoekonomisk Henseende her gjort større Fremskridt end i de fleste Naboegne. I Randers Amt har Landvæsenet i de senere Aar gjort betydeligt større Fremskridt i den sydlige og østlige Deel end i den nordlige Deel; imidlertid spores dog nu en glædelig Fremgang til det Bedre overalt.

Her fremstilles først, hvorledes Tilstanden med Sødring Byes Landvæsen var for 20 Aar siden, og dernæst det Standpunct hvorpaa det nu staaer, og Enhver vil da let være istand til at gjøre en Sammenligning.

1. Den landoekonomiske Tilstand i Sødring By for omtrent 20 Aar siden.

Kun liden Dymærksomhed stændedes den Gang Agerdyrkingen; vel vare Gaardmændene da Selveiere, men det var en stor Sjældenhed, at en Gaards Avlsbrug kunde føde sin Familie; de tjente da det Nødvendige til Familiens Underhold og til Udgifterne ved at arbejde ved Lade- og Lodspladsen Udbyehei, og ved at føre Reiser til Randers.

Markfred var der den Gang aldeles ikke tænkt

paa; saasnart den sidste Neg var inde, vare Kreaturerne løse, og i Engene var ingen Fred fra Høstletten af. Kreaturerne gif sædvanlig ude hele Vinteren, naar der ikke var altfor megen Sne; Følgen deraf var ogsaa, at Kreaturerne vare i daarlig Priis i Handelen og heller ikke som Malkesøer gave synderligt Udbytte. Gjødningen gif tilspilde; og skjøndt hver Gaard, ifølge det store Areal af Eng, Kjør og Dverdrev, kun havde liden Agerjord, saa kunde der dog kun gjødsfes lidt aarlig, og det med en mager og daarlig Gjødning. Gjødningen blev behandlet med samme Tankeløshed, som Alt hvad der vedkom Agerdyrkingen; i Gaarden vare dybe Møddinghuller, sædvanlig fyldte med Vand, og i denne Pøl nedsænkedes Gjødningen, og laae der og svømmede indtil den skulde udføres, da saa Vandet enten blev øst bort eller ledet i Rønder fra Møddingen ud i Grøfter, for derfra at løbe ubenyttet bort. Markerne, som ere flade og kun ligge lidet høiere end Engene og Fjorden lede meget af staaende Vand. Vel var der ved Udskiftning udsat Vandgrøfter, og disse vare ogsaa efter daværende Godseiers Befaling blevne gravede; men siden bleve de ikke oprensede og vorede snart til igjen. Paa den største Deel af Marken laae imellem hver Ager en bred Agerreen, indtil $\frac{1}{3}$ Deel af Agerens Brede, som ikke var opdyrket. Sædskiftet var saaledes: første Aar Byg, hvortil Gjødningen udførtes om Efteraaret, Jorden pløiedes dertil 2de Gange, derefter toges Rug, een, undertiden 2de Kjørve, saa Byg, og endelig 2de Kjørve Havre, derpaa laae Jorden til Græsning i 5 à 7 Aar, ligesom man havde megen Jord

til. Gaardene havde den Gang lige Udsæd, og den var omtrent aarlig: 4 Edr. Rug, 4 Edr. Byg, 5 Ede. Havre, Kartofler dyrkedes den Gang slet ikke. Sædeskornet var som oftest fyldt med Ukrudt, især Heire, Klinte og Brandenborger. Rugen saeedes sædvanlig i Slutningen af October, ja vel og undertiden i Begyndelsen af November Maaned, og at den For- og Esteraar skulde fredes for Faar, blev der aldrig tænkt paa. De Redskaber, som benyttedes til Jordens Bearbejdelse vare: en svær Hjulplov, for hvilken spændtes 4, og var det i grøn Jord, 6 Heste, en lille Harve med Trætænder, hvormed Jorden blev overslæbt indtil den blev ganske jevn, og saa brugtes en Tromle. Høsten svarede til Behandlingen, 3 til 4 Fold var og blev regnet for en god Høst. De Mænd, som havde Leerjorder, saeede ingen Vintersæd, thi det var en almindelig Mening, at de stærke Leerjorder ikke kunde give Vintersæd. Besætningen af Fækreaturer var ringe. Malkesoerne gave kun liden Mælk, da de fra Vinteren af vare sultsoedede, og den magre Græsning om Sommeren kunde ikke sætte dem i Huld. Salg af Smør og Ost var den Gang høist ubetydelig; til en Gaard holdtes da kun 5 à 6 Køer og noget Ungkvæg. Af Faar holdtes der fra 15 til 20, men Dødeligheden iblandt dem var temmelig almindelig, som vel havde sin Grund i den daarlige Kost om Vinteren og i den vaade Græsgang om Sommeren i Kjærene. Af Heste holdtes der 6 til 8 paa hver Gaard; de vare ialmindelighed magre og usle, hvorfor Arbeidet gif meget langsomt. Der opdrættedes gjerne paa hver Gaard et

Føl og 2 á 3 Kalve om Aaret, men de bleve opfødte med Sult, og om de vare af gode eller flette Racer, derpaa agtedes ikke. Havedyrkningen var aldeles forsumt, saa der ved Byen næsten ikke fandtes et eneste Træ, og af Kjøffenuarter dyrkedes kun Grønkaal. Bygningerne vare paa de fleste Gaarde kun maadelige, vare lave og havde klinede Bægge. Huusfliden var vel ikke stor, men der tilvirkedes dog en Deel Tøier og Værreder, ei alene til eget Brug, men ogsaa til Salg. Med Hensyn til Moraliteten, saa var den just ei at rose, Driffældigheden var meget gjængs og deraf fulgte og andre Usædeligheder. Oplysningen stod paa et meget lavt Punct, kun enkelte Mænd i Sognet kunde læse og skrive. Læsning var Noget, som Jagen befattede sig med, og naar undtages Psalmebogen og i enkelte Huse en Bibel, saa fandtes der ikke en eneste Bog hos nogen Bonde i hele Sognet. Skolen var daarlig forsynet med Læsebøger, thi 1835 var Skolens hele Bogsamling 2de Exemplarer af Birchs Læsebog. Børneantallet var da imellem 50 og 60.

II. Sødring Byes nuværende Tilstand i Landøkonomisk Henseende.

I de sidste 20 Aar er der foregaaet en mærkelig og meget glædelig Forandring med denne Byes Landhøvsen. Gaardbeboernes eneste Erhverv er nu deres Agerbrug, og det skænker dem ogsaa rigeligt Udkomme, saa der nu, istedetfor den forhen almindeligt herskende Fattigdom, er en jevn Velstand. Forhen kjøbtes over det halve Fødekorn, nu derimod avles ikke alene tilstrækkeligt til eget Brug, men der sælges endda som

oftest 3 til 400 Tdr. Korn, skjøndt den største Deel af Byens Agerjord i tørre Somre vanskelig vil bringes til at give rige Afgrøder, da Havsandet, som ligger saa nær ved Overfladen, gjør, at Sæden ei kan udholde stærk Varme og langvarig Tørke, men visner, naar samme indtræffer. Kreaturerne, som forhen gif ude hele Vinteren, naar Veiret nogenlunde tillod det, bringes nu ind sidst i Octbr. og først i Novbr. og holdes ialmindelighed inde til Udgangen af April og af Nogle til Midten af Mai Maaned. Med Hensyn til Fred paa Marken og i Engen er der meget tilbage at ønske, dog er ogsaa heri en god Begyndelse gjort for flere Aar siden, idet at Rugen bliver fredet baade Efteraar og Foraar, og i de sidste Aar have Enkelte begyndt at holde fuldstændig Fred baade paa Mark og i Eng. De fleste erkjende en fuldstændig Markfreds store Fordele, men deres Kjær- og Englobbers Beliggenhed, og store Afstand fra Byen, gjør det maaskee vanskeligt nok for dem at holde Fred der, men da nu Begyndelsen er gjort, blive de Andre nødte til at følge efter. De fleste Gaarde have nu en ret god Besætning af Fækreaturer, og hos Enkelte er den endogsaa meget god, saasom hos C. H. Dahl, der har saa temmelig studeret sig ind i Guénons Kjendetegn paa Malkesøer. Alle vise megen Omhu for deres Malkesøer, og der sælges aarlig en betydelig Deel Ost og Smør. Hver Gaard holder fra 10 til 14 Køer, og desuden 5 til 6 Stykker Ungkvæg af Dvier og Stude.

Af Heste holdes ei nær saa stor en Besætning, som før; 4 Heste, en Plag og et Føl er den almindelige

aarlige Besætning paa en Gaard. Af Faar holdes aarlig 20 à 30 Stykker til en Gaard, og disse græsser sædvanlig hele Sommeren igjennem i Kjæret. Hver Gaard tillægger sædvanlig aarlig 2 à 3 Kalve, som gjerne holdes i ret god Stand.

Her, som overalt i Egnen vides ei den tilbørlige Opmærksomhed for Tillægsdyr af Heste og Dvæg; der bliver nok talt og discuteret derom, ligesom der og af og til i de senere Aar er bleven kjøbt gode Tyre, men en stadig og gennemført Omhu savnes. Gode Køer og Kvier, der burde beholdes som Tillægsdyr for en bedre Stamme, gaae gjerne i Handelen, naar der for dem kan erholdes høie Priser. Dog er Omsorgen, saavel for Frembringelsen af en bedre Race, som for Huusdyrenes Røgt og Pleie i det Hele, i de senere Aar i en glædelig Fremgang. Ved Besætningens bedre Røgt og Huld samles betydelig mere og bedre Gødning end forhen, ligesom der ogsaa i de senere Aar vides Omhu, ei alene for Gødningens Formerelse men ogsaa for dens bedre Opbevaring. I alle Gaarde her, paa et Par Steder nær, ere Møddingstederne opfyldte og brolagte, saa der intet Vand kan staae ved Møddingen, og den flydende Gødning, som gaaer fra Møddingen, ses paa den igjen, eller benyttes paa andre Maader. Et ypperligt Middel til Gødningens Forøgelse findes her i den Mængde Tang, som kan samles ved den $\frac{1}{4}$ Miil herfra liggende Strand. Gammel Fordom havde hidtil afholdt Beboerne fra at benytte Tangen, men nu, da Begyndelsen med dens Brug er gjort, idet nogle Gaardmænd aarlig bruge

en betydelig Mængde deraf, deels til Strøelse, deels til at blande lagviis imellem Gjødningen, følge de andre Beboere dette Exempel Tid efter anden. Med Hensyn til raae Jorders Opdyrkning er i de senere Aar den største Deel af de Jorder kommen under Ploven, som egne sig dertil. De imellem Agrene forhen liggende Agerrene ere aldeles forsvundne, og gjorte til Agerjord. Det kan vel antages, at der i de sidste 20 Aar er opdyrket 70 til 80 Tdr. Land. Gaardmand C. H. Dahl har saaledes i de sidste 5 Aar alene opdyrket 12 til 13 Td. Land, der tilforn vare til aldeles ingen Nytte. — Jorden bearbejdes nu ganske anderledes end nogle Aar tilbage; for 10 Aar siden begyndte den første Gaardmand heri Byen at brække sine Jorder, og dette Exempel er nu blevet efterfulgt af de fleste Gaardmænd. De Gaardmænd, som brække, bruge sædvanlig følgende Sædskifte: 1ste Aar Brak, som gjødes med 30 à 40 Læs Gjødning pr. Td. Land, 2det Aar Rug, 3die Aar Byg, 4de Aar Biffehavre, som gjødes med 20 til 25 Læs Gjødning pr. Td. Land og flaaes grøn af og gjøres til Hø, 5te Aar Byg, 6te Aar Havre, 7, 8, 9 Aar Klover og Græs. De Gaardmænd, som have Leerjorder, drive dem saaledes: 1ste Aar Brak, 2det Aar Rug, 3die Aar Byg, 4de Aar Urter og Kartofler, hvortil gjødes, 5te Aar Byg, 6te Aar Havre, 7, 8, 9 Aar Græs og Klover. De, som ikke brække, tage 1ste Aar Byg, som gjødes, og hvortil sædvanlig pløies 3de Gange, 2det Aar Rug, 3die Aar Byg, 4de og 5te Aar Havre, hvorpaa Jorden ligger til Græsning i 4 til 5 Aar.

Sædvanlig saaes med sidste Aars Havre, Kløver, men som sjelden lykkes mere end første Aar. De fleste her vaage nu over at have reent Sædeforn, og til den Ende lade de det maskine, forend det saaes. Alle ere forsynede med Kornrensemaskiner, forfærdigede af Gaardmand E. E. Dahl. Rugen saaes nu ialmindelighed fra Midten til Slutningen af September Maa- ned. Provstirug saaes næsten bestandig; Forsøg ere flere Gange anstillede imellem Provsti- og dansk Rug, men er ialmindelighed falden ud til Fordeel for Provstirugen. Campinerug blev og i nogle Aar forsøgt, men den kunde ei staae sig mod Provstirugen, hvorfor dens Dyrkning nu ganske er ophørt. Flere have i de sidste Aar begyndt at dyrke toradet Byg, og de befinde sig vel derved. Hvede har hidtil ei været dyrket her, men i de sidste Aar have de Gaard- mænd, hvis Marker ere lerede, begyndt at dyrke den istedetfor Rug, men den synes her mere end andre Steder at lide af Brand. Hør dyrkes her ogsaa, men Jorden egner sig kun daarlig til dens Dyrkning, hvorfor den giver ringe eller maaskee snarere slet in- gen Fordeel. Kartoffelavlens var i nogle Aar i stærk Tiltagende, men siden Kartoffelsygen er den ei betydelig. Bikker dyrkes kun af Enkelte, ligesom der og dyrkes lidt Hamp.

De Redskaber, som nu bruges til Jordens Be- handling, ere: flere forskellige Slags Svingplove, men næsten alle med støbte Muldplader, Træværket gjøres enten af Bønderne selv eller af en dygtig Hjulmand, som Byen har. Den meget dygtige Smed Christen

Andersen, som i sin Tid blev oplært ved det Kongelige Landhuusholdningssekselskabs Foranstaltning, har beslaaet en betydelig Deel Plove, saavel for Byen, som for hele Omegnen. Hjulplove bruges her aldeles ikke mere, men gode svære Harver, godt beslaaede, med svære Jerntænder, have nu afløst de usle Harver, som forhen brugtes. Den svenske Harve er i flere Aar bleven brugt af Gaardmændene E. E. Dahl og E. H. Dahl; dens Nytte er indlysende og fuldkommen erkjendt, og Flere have derfor i de sidste Aar anskaffet sig den.

Bogne og øvrige Gaardredskaber ere langt bedre indrettede end forhen, og holdes som oftest i en meget god Stand. Her have en fortrinlig Mergel, men hidtil er den kun ubetydelig bleven benyttet; dog har E. H. Dahl gjort en Begyndelse, da han issor merglede nogle Td. Land, og Flere ville vist snart følge hans Exempel. Efter den nuværende Behandling med Brak avles sædvanlig: 8 à 10 Fold Rug, 10 à 12 Fold Byg og 6 à 8 Fold Havre. Uden Brak maa man almindelig lade sig nøie med 6 Fold Rug, 6 à 7 Fold Byg og 4 à 5 Fold Havre.

Med Hensyn til Udsæden agtes der meget paa, om Jorden er beqvem til at lade sig behandle, og til at modtage Sæden. Det synes nu at være bleven en almindelig Regel for Saaeningen, at de, som have den daarlige Sandjord saae tykkere, for at Sæden kan komme til at dække Jorden, førend den angribes for stærkt af Varmen og Tørfen. Udsæden pr. Td. Land geometrisk Maal regnes ialmindelighed til 10 à 12

Stp. Rug, 10 Stp. Byg og 2 Td. Havre, Urter li-
geledes 2 Td. à 2½ Td.

Kun faa Marker ere indhegnede, da Hegnet i de
løse Sandjorder vanskeligt kan staae. I Engene ere
ikke faa Lodder i de sidste Aar blevne indhegnede.
Nogle Faa have Hegnet beplantet med Piiil, saaledes
f. Er. E. Dahl, der har ei ubetydelige Strækninger
af sit Hegn beplantet med Piiil, som aarlig giver ham
ikke faa Læs Baandstager, Tæffesjæppe og Brænde.

Havedyrkning og Træplantning staae me-
get tilbage, og i denne Henseende var det usikkert,
om der kunde gjøres Noget, der kunde vække Sandfæn-
derfor. Jeg havde saaledes i Efteraaret 1847 faaet
et Stykke Jord indhegnet, som daværende Eier af
Sodringholm havde overladt til en Planteskole, hvori
Skolebørnene skulde øves i Træplantning og lidt Ha-
vedyrkning, og hvorfra jeg da ventede at forsyne Byen
med de nødvendige, baade forædlede og vilde Træer
til Udplantning; men desværre, dette Forsøg, som i
Begyndelsen tegnede saa godt, mislykkedes dog. Kri-
gen, som udbrod 1848, gjorde, at jeg vanskeligt kunde
faae Børnene, den Tid jeg skulde have dem ved Un-
derviisningen i Skolen, og langt mindre kunde jeg
faae dem til at arbejde i Planteskolen udenfor den be-
falede Skoletid, og saaledes maatte jeg for det Første
opgive en Plan, som jeg længe og inderlig havde øns-
ket at see udført. I Foraaret 1851 modtog jeg en
ikke ubetydelig Gave af Træer fra Haveselskabet i
Snoghøi, hvilke jeg har uddeelt til Beboerne her i
Sognet, og som alle nu staae i god Grøde. Ved de

fleste Gaarde er der dog nu nogle faa Frugttræer, som og nogle vilde Træer; men egentlig Sands for Træplantning og Havedyrkning er der dog ikke endnu, og dog er Træplantning her saa paatrængende nødvendig, da her er Mangel baade paa Brændsel og paa Materialier til at hegne med.

Med Hensyn til Beboernes Moralitet, da er denne særdeles roesværdig; hæderlig Flid, Sparsommelighed og Udruelighed ere her temmelig gængse Dyder. Er Talen om Dplysning, da kan Sødring Sogn ogsaa heri maale sig med de fleste andre Sogne; det er endog saa heldigt at tælle flere veloplyste unge Mænd blandt sine Gaardmænd, saa Udsigterne i denne Henseende synes at være lovende. Sandsen for Kundskaber og Læsning er ikke ringe; især har Laanbibliotheket, som oprettedes her 1843, viist gode Frugter, ligesom og Aftenstoleunderviisningen, der begyndte 1842 og siden stadig er fortsat, vel heller ikke har været uden Birkning. Landoekonomiske Skrifter læses med megen Begjærlighed, og denne Læsnings gode Frugter spores her overalt i Bondens Birken og Syslen med hans Agerbrug. Bøger af historisk, geographisk og andet almeensfatteligt Indhold læses ogsaa gjerne, og det er glædeligt at høre, hvorledes de læste Bøgers Indhold er Gjenstand for Samtaler imellem Bonderne indbyrdes ved deres Sammenkomster.

Huusmændenes Agerbrug saavel her, som i de fleste Nabobyer, staaer meget langt tilbage. Aarsagerne dertil her i Byen ere vel nærmest disse: deres Jorder ere langt fraliggende, sure, kolde, med Havsands Un-

derlag, som de fleste Steder paa deres Lodder kun ligger en 5 à 6 Tommer under Overfladen, samt udsat for staaende Vand; dertil kommer, at det er let for alle arbejdsføre Huusmænd heraf Byen at erholde god Fortjeneste ved Skibenes Lodsning og Ladning ved Udbyhøi; og endelig have de alle indtil for faa Aar siden været Fæstere. Her i Sognet ere 13 Huse med fra 5 til 7 Td. Land til hvert, hvorpaa holdes ialmindelighed 2 Køer og nogle Faar. Dyrfkningen af Huusmændenes Jorder skeer enten ved Villighed af Gaardmændene eller og for Vederlag af Huusmændene med Arbeide. Iblandt Huusmændene her fortjener dog Niels Sørensen Frost at omtales med Roes for hans Jordbrug. Han og Kone have med en mangeløs Flid og Udholdenhed bearbejdet hans Lod. Han har nu i ikke faa Aar drevet sin Jord med sine Køer.

Hvad der er sagt om Gaardmændenes Havedyrfkning og Træplantning, gjælder ogsaa, men i en høiere Grad, om Huusmændene, og dog kunde disse af deres Haver gjøre sig betydelige Fordele, naar de dyrkede dem nogenlunde ordentligt med Rjøffnurter samt Kommen og Sennep.

Havet og Randers Fjord, som paa de 2de Sider omgive Byens Jorder, indbyde til fordeelagtigt Fiskerie; men det bliver kun daarligt benyttet; dog have Enkelte i de senere Aar fisset ikke faa Aal i Russer i Randers Fjord; om Foraaret fisses ogsaa Flyn-dere; men der er ingen Tvivl om, at Fiskeriet her, naar det dreves nogenlunde ordentligt, kunde afgive Næring til flere Familier.